

SLOVENSKI NAROD

Iznaj vsak dan popoldne izvenredne in praznične. — Inzerati do 80 petiti vrt a Din 2, do 100 vrt a Din 2.50, od 100 do 300 vrt a Din 3. večji inzerati petiti vrt a Din 4. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Nova slovaška vlada:

Na Slovaškem zopet mir in red

Predsednik češkoslovaške republike je imenoval na predlog zastopstva slovaškega deželnega zbora novo slovaško vlado s Karlom Sidorjem na čelu

PRAGA, 13. marca. d. Predsednik republike dr. Hacha je v soboto ponoči imenoval na predlog predsedništva slovaškega deželnega zbora novo slovaško vlado, ki je sestavljena takole: predsednik slovaške deželne vlade Karel Sidor, bivši podpredsednik osrednje vlade v Pragi;

notranje zadeve Martin Sokol, predsednik slovaškega deželnega zbora; prosveta Jožef Sivak, narodni poslanec;

gradnje in promet: Julij Stano, podpredsednik slovaškega deželnega zbora;

trgovina, industrija in kmetijstvo: Peter Zatkó, narodni poslanec; finance Aleksander Hrnčar, vladni delegat;

pravosodje: Friderik Gejza, narodni poslanec.

Ze včeraj dopoldne je predsednik republike zaprisegel na Hradčanih tri nove člane slovaške vlade in sicer notranjega ministra Martina Sokola, ministra za javna dela in promet Julija Stana in ministra za finance Aleksandra Hrnčara. Predsednik nove vlade Karel Sidor ni bil zaprisel, ker je bil že doslej član osrednje vlade, dočim so ostali trije ministri prispeli danes iz Bratislave v Prago ter jih je popoldne predsednik republike dr. Hacha zaprisegel naknadno.

Imenovanje nove vlade je zbudilo na Slovaškem ugoden odmev. Dasi so v soboto zvečer manifestirali Hlinkovi gardisti še skupno z nemško manjšino po bratislavskih ulicah, predvsem pa na zborovanju nemške narodno-socialistične stranke, kjer je obljubljal prof. Hausknecht večno zvestobo kancelarju Hitlerju. Je imenovanje nove slovaške vlade s Sidorjem na čelu pomirilo razburjeno češkoslovaško javnost, ki je prvotno mislila, da gre proti njeni po ustavi določeni avtonomiji. Res je, da je še včeraj dopoldne bivši minister slovaške vlade Turčanský govoril po dunajskem radiu ter se predstavil kot legitimni zastopnik slovaškega naroda na drugi strani pa je tudi resnica, da so Slovaki spoznali, da so jih zavledli na stranska pota ljudje, ki so bili plačani od zunaj. V novi slovaški vladi so sami pristali Hlinkove narodne avtonomistične stranke, ki so zadnje dneve ponovno po radiu in na javnih zborovanjih proglašali, da hočejo živeti v državni skupnosti s Čehi in podkarpatskimi Ukrajinci.

Vsa, tako zvana slovaška kriza, s katero so računali razni činitelji izven češkoslovaške države, se je končala s tem, da so bili izločeni iz avtonomne slovaške uprave ljudje, ki so bili že od vsega početka pod tujim vplivom.

Slovaška javnost je sprejela imenovanje nove vlade s Karlom Sidorjem na čelu ki je doslej zastopal Slovaško v osrednji vladi v Pragi, z zadovoljstvom, tem bolj, ker je bilo imenovanje izvršeno sporazumno s predsedništvom slovaškega deželnega zbora v popolnem skladu z novo češkoslovaško ustavo, kakor tudi, ker so v novi slovaški vladi mlajši ljudje ki jih ne obremenjujejo stari gresi izpred vojnega časa in stara miselnost, ki je njihovi predniki niso znali prilagoditi sodobnim zahtevam in potrebam skupnega sožitja treh slovanskih narodov, Čehov, Slovakov in podkarpatskih Ukrajincev.

Cep rav so plačani in sumljivi elementi še v soboto zvečer demonstrirali po bratislavskih ulicah, je včeraj zavaljal, kakor hitro se je zvedela vest o imenovanju nove slovaške vlade, v Bratislavi zopet mir, s čimer so bili prekržani vsi tuji računi.

Dejstvo je, da je osrednja češkoslovaška vlada preglasila vso zadevo za notranjo češkoslovaško stvar in da se tudi nemška vlada v Berlinu ni izrekla ofi cialno proti ustavno upravičenim ukrepom osrednje vlade v Pragi, ki so bili izvršeni v soglasju z legitimnimi predstavniki slovaškega naroda. Če so se nekateri bivši člani slovaške avtonomne vlade zatekli v inozemstvo, kjer so govorili po radiu slovaškemu narodu in ga pozivali k odporu, so to delali brez pooblastila slovaškega naroda, ki so ga izgubili takoj s trenutkom, ko so se zatekli na tuje ozemlje in ko jih je predsednik češkoslovaške republike razrešil njihove dolžnosti. Nova češkoslovaška ustava, ki določa avtonomno upravo za češko, slovaško in podkar-

patsko-ukrajinsko ozemlje, ni bila z ničemer kršena ter je osrednja vlada izpolnila samo svojo dolžnost, ko je preprečila rovarjenje ljudi, ki so delali pod tujim vplivom in ne v interesu slovaškega naroda.

Slovaška je mirna

PRAGA, 13. marca. i. Praški radio je davi ob 7. objavil, da vlada po vsej Slovaški red in mir in da ni bilo od snoti nikakih izgrediv ali spopadov.

Aretacije Hlinkovih gardistov

BERLIN, 13. marca. i. Poročajo, da so aretirali 150 članov Hlinkove garde in jih v soboto popoldne pripeljali v Olmuc, kjer so jih zaprli. Snoti so bile v Bratislavi nove demonstracije in manjši spopadi med Hlinkovo gardo in vojaštvom.

Izjava min. predsednika Sidorja po radiu

BRATISLAVA, 13. marca. AA. Včeraj popoldne je predsednik slovaške vlade Sidor izjavil po radiu: da je prva naloga nove vlade zavarovati mir na Slovaškem.

Oblast je sedaj v rokah civilnih organov in slovaške žandarmerije. Češki orožniki bodo v roku 24 ur zapustili Slovaško. Vsi duhovniki in voditelji Hlinkove garde, ki so bili zaprti ali odvedeni na Moravsko, bodo izpuščeni. Vlada bo popravila krivice, ki so se pripetile te dni, nikakor pa ne more dopustiti, da bi bilo delo upravnih oblasti pod pritiskom ulice. Vesti o spopadih med člani Hlinkove garde in oblastmi v notranjosti Slovaške so izmišljene. Organi Hlinkove garde so bili organizirani zato, da pomagajo oblastem. Oni se morajo pokoravati. Nihče ne sme poslušati drugih odredb kakor odredbe slovaške vlade in njenega predsednika.

Odgoditev sestanka slovaškega deželnega zbora

BRATISLAVA, 13. marca. AA. Predsednik slovaške vlade Sidor je objavil po radiu, da je predsednik češkoslovaške republike odgodil sestanek slovaškega parlamenta od 14. na 28. marc.

Mach še vedno rovari

BRATISLAVA, 13. marca. AA. (Havas). Po vesteh iz dobro poučenih krogov so v teku noči prevzeli z nemške obale na slovaško obalo pri Bratislavi večje koli-

čine orožja. Orožje so prevažali člani nemške stranke. Nemci v Bratislavi so dobili okoli 1500 pušk, potrebno municijo in avtomatsko orožje. Nemška stranka vodi še dalje propagando proti Sidorjevi vladi. Voditelji nemške stranke širijo vesti, da se Hlinkova garda ne bo pokorila odredbam svojih šefov, če, da je Sidor sestavil vlado na svojo roko. Pristaši separatistov so pod vodstvom Macha stopili v zvezo z Nemci, pristajši Karmasina. V zvezi s tem je predsednik vlade Sidor odredil, naj čete zavzamejo vse strateške postojanke. Na vprašanje dopisnika Havasa je predsednik slovaške vlade izjavil, da izgleda, da bo Nemčija priznala Turčanskega kot edinega predstavnika slovaške vlade, vendar se nas to ne tiče, ker je sprememba slovaške vlade popolnoma notranja stvar Slovaške.

Nemška manifestacija

BRATISLAVA, 13. marca. AA. Bratislavski Nemci so priredili snoti veliko manifestacijo, med katero so neznanci na raznih krajih mesta položili razstreljiva ki so eksplodirala v času, ko so se manifestanti vrstili domov. Tako je eksplodirala »ba na trgu republike. V tovarnah pri trnovski postaji je eksplodirala ročna granata, ki je povzročila precejšnjo škodo.

Hitler na Dunaju

DUNAJ, 13. marca. i. Za proslavo obletnice vkorakanja nemških čet in zasedbe Avstrije po Nemčiji je bil danes v Avstriji narodni praznik, združen z velikimi proslavami in manifestacijami. Na Dunaju je bila velika vojaška parada, h kateri je prisel tudi kancelar Hitler.

Razstava francoske umetnosti v Beogradu

BEograd, 13. marca. Priprave za veliko razstavo francoske umetnosti, ki bo odprta 18. t. m. v muzeju kneza Pavla, se približujejo zaključitvi. Nocoj je prispele v Beograd 20 slik slovitih francoskih umetnikov iz raznih londonskih zbirnih zbirk. Na razstavi bo zastopanih 30 največjih francoskih umetnikov z več ko 200 najbolj znamenitimi deli.

Zborovanje mariborske nacionalne mladine

Na sosednjem sestanku je poročal minister dr. Albert Kramer o političnem položaju

Maribor, 13. marca. Včeraj popoldne se je nacionalna mladina z Dravskega polja in Dravske doline zbrala v lepem številu v Faleševih gostilni v Račah k rednemu običnemu zboru sreske organizacije OJNS za Maribor desni breg. Vsi prostori so bili polni nacionalne mladine, ki je z zanimanjem sledila poročilu predsednika Filipa Primca, tajnika Mirka Primca in blaginjskega Ivana Moravca. Iz poročil je bilo razvidno uspešno delo organizacije. Pri volitvah je bil izvoljen z malimi izjemami ves dosedanji odbor. Po volitvah je spregovoril podpredsednik banovinskega odbora OJNS doktor Goršek ml., ki je v zanosnih besedah vzpodbujal mladino k vztrajnemu delu. Po končanem običnem zboru je predsednik Primc otvoril članski sestanek, pozdravljal ministra v p. in senatorja dr. Alberta Kramera, ki je bil sprejet z navdušenim aplavzom, predsednika sreskega odbora JNS za Maribor desni breg dr. Pučnika,

predsednika sreskega odbora za mesto Maribor dr. Lipolda, dr. Miloša Vavhniko in zastopnika mladinske OJNS za Maribor Zigerja. Nato je dr. Albert Kramer v duhovnem govoru poročal o razvoju političnega položaja v zadnjem času ter se dotaknil tudi razmer in težav bratske Češkoslovaške. Podčrtal je potrebo slovenskega dela naprednih Slovencev in naposled omenil še tesnejšo povezanost JNS z ostalo opozicijo. H koncu je bodril mladino k organizacijskemu in propagandnemu delu, kajti le v organizaciji je moč in temelj k uspehom.

Njegova izjava je bila sprejeta z velikim navdušenjem. Za njim je spregovoril še dr. Lipold, ki je orisal zgodovino bojev naprednih Slovencev za svobodo in demokracijo. Na koncu se je predsednik Primc iskreno zahvalil dr. Krameru in dr. Lipoldu za njuna izjava, zaključujoč z željo, da bi se mladina v še večjem številu zgrnila v OJNS.

Ustanovitev ukrajinske univerze v Chustu

CHUST, 13. marca. h. Deželna vlada za Podkarpatsko Rusijo je sklenila, da osnuje v Chustu ukrajinsko visoko šolo s tremi fakultetami in sicer pravno, medicinsko in filozofsko.

Estonska vlada

priznala Franco

PARIZ, 13. marca. br. Estonska vlada je de iure priznala vlado generala Franca.

Francija bo zgradila železnico preko Sahare

PARIZ, 13. marca. i. Vse kaže, da bo Francija res zgradila prekosaharsko železnico. Včeraj je bila namreč v ministrstvu za javna dela konferenca, na kateri so bili predloženi načrti za to železnico, ki je namenjena ne samo velikega gospodarskega pomena, ampak tudi predvsem strateškega pomena.

Sodelovanje francoskih in angleških radio-postaj

LONDON, 13. marca. Ob priliki obiska predsednika francoske republike Lebruna v Londonu, dne 19. marca bo sklenjena tudi entente cordiale za sodelovanje angleških in francoskih radio-postaj. Obe državi se bosta vsaki dan objavljali po dogovoru program, v katerem bodo sodelovali ugledni umetniki in dirigenti iz Anglije in Francije.

Borzna poročila.

Curli, 13. marca. Beograd 10.—, Pariz 11.66, London 20.625, New York 439.69, Bruselj 74.—, Milan 23.14, Amsterdam 233.50, Berlin 176.45, Praga 15.075, Varšava 83.—, Bukarešta 3.37.

Postani in ostani član Jankove družbe!

Politični ozornik

Pozabljena devetdesetletnica

Lani je poteklo 90 let od — spomladi narodov, kakor je zgodovina krstila leto 1848, ko so se podjarmljeni in zatirani avstrijski narodi osokolili in zahtevali zase človečanske svobodine. V Pragi se je takrat sestal prvi vseslovenski kongres, ki je formuliral nacionalne in politične zahteve slovanskih narodov, na Dunaju pa je izbruhnila krvava revolucija. Na Ogrskem so se pod vodstvom Lajosa Kossutha uprli Madžari, hoteli se osvoboditi nemškoavstrijskega gospodstva. Vlada apostolskega veličanstva na Dunaju je bila v silni stiski. Boječ se, da bi je ne odnesel silni revolucijski val, je sklicala ustavotvorni državni zbor, ki bi naj izdelal za avstrijsko državno polovico ustavo, s katero bi se naj avstrijskim narodom zajamčile nacionalne in politične svobodine. Državni zbor je takoj pričel z delom. Sredi dela ga je prekinila dunajska oktobrska revolucija. Vlada je pobegnila v Olomuc, državni zbor pa se je preselil v moravsko mesto Kroměž, kjer je šele koncem novembra mogel nadaljevati svoje prekinjeno delo. Delal je s polno paro in meseca februarja 1849 je bila ustava že gotova. Levji del na tej stvari so imeli slovanski poslanci, njim na čelu seveda Čehi. Ustavni načrt je v sijajnem govoru zagovarjal takratni vodja češkega naroda dr. Rieger. Njegova blesteča izjava je s močeno odjeknila ne samo med avstrijskimi Slovani, marveč po vsej Evropi in napolnila vse zatirane narode z nado v boljšo bodočnost. Ustavni načrt je obsegal 9 poglavij, na uvodno mesto pa je bila postavljena teza: »Vsa oblast v državi izvira iz narodov«.

Na reakcionarno vlado je napravil ta svobodni ustavni načrt kajpak porazen vtis. Med tem se je tudi položaj v Avstriji in na Ogrskem bistveno spremenil: general Windischgrätz je s pomočjo hrvaškega bana Jelačića zatrl dunajsko revolucijo, madžarsko vstajo pa so zadušili Rusi in ban Jelačić. Avstrijska vlada je bila zopet na konju, zato ji je takoj prešla volja, da bi dala narodom kakršnekoli svobodine. Dne 6. marca 1849 se je nenadoma pripeljal iz Olomuca v Kroměž minister grof Stadion, tisti, ki je iznašel tudi — ukrajinski jezik. Poklical je k sebi nekatere vodilne poslance in jim izjavil: Državni zbor je izdelal ustavni načrt samo za avstrijsko državno polovico. Ker je upor na Madžarskem udušen in vzpostavljene stare državne meje, bo treba izdelati novo ustavo za vso državo z vključenjem Ogrske. To ustavo pa bo izdelala in izdala vlada sama brez sodelovanja državnega zbora. Državni zbor je torej svoje delo končal, nima nobene eksistencne pravice več in bo zato tudi razpuščen. Zaman so maloštevilni, pri konferenci navzoči vodilni poslanci protestirali proti tej vladni nakani. Že drugi dan je izšel ukaz olomuške vlade o razpustu prvega avstrijskega ustavotvornega parlamenta. Ko so se dopoldne 7. marca 1839 zbrali poslanci v zbornici, je vojaštvo obkolilo zbornično poslopje in z bajoneti razgneto postalo. Zavladal je zopet v vsej svoji surovosti absolutizem in probujajoče se slovanske narode so krotili — »Bachovi huzarje«. To je bilo danes pred devetdesetimi leti!

Pravnuk vojvode Vajde umrl

LJUBLJANA, 13. marca.

Dopoldne je prispela iz Bele Krajine vest, da je davi umrl na Vrtači pri Semnici, znani veleposelnik in starosta tamšnjega Sokola Janko Ogulin, star 74 let. Ponoči ga je zadel kap.

Janko Ogulin je bil zelo popularen med prebivalstvom, ne le kot delaven in pošten delavec, temveč tudi kot inteligenten kmet in kot pravni vojskova Vajde, junaka Bele Krajine. Janko Ogulin se je izselil že v mladih letih v Ameriko, od koder se je vrnil čez dolga leta z bogatimi življenjskimi izkuštv. Na Vrtači pri Semnici je kupil prilazen gradič, kjer je vzorno gospodaril. Na svoji stari leti je bil še vedno zelo delaven v društvi, njegovo posestvo na Vrtači je pa bilo vzor domačinom, urejeno povsem po ameriško.

Pokojuniku blag spomin, svojcem našim iskreno sožalje!

